

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๐ : ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑๓๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
Office of the Education Council
www.onec.go.th

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จ เป็นประธานพิธีประกาศเกียรติคุณ
เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี
บุคคลสำคัญของโลก

เก็บตก... ปกหน้า
สุภาชัย พันธุ์เดช

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เป็นประธานพิธีประกาศเกียรติคุณ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี บุคคลสำคัญของโลก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เป็นประธานในพิธีประกาศเกียรติคุณ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี บุคคลสำคัญของโลกขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ในโอกาสครบรอบ ๑๕๐ ปี ชาตกาล โดยมีผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ สมาชิกราชสกุลมาลากุล ทายาทเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้าราชการ นิสิต นักเรียน และประชาชนเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จฯ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กว่า ๒,๐๐๐ คน

ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า

คณะผู้บริหาร ข้าราชการ และลูกจ้าง
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

unบรรณาธิการ

Editor

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน ในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม ๒๕๖๐ นับว่ามีเหตุการณ์และข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและน่าสนใจในแวดวงการศึกษาเกิดขึ้นมากมายค่ะ แต่ที่เป็นมหามงคลอย่างยิ่ง คือ ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐ ซึ่งเหล่าพสกนิกรทั่วทั้งประเทศต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและขอถวายพระพรชัยมงคล ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ในเดือนมิถุนายน เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธาน ในพิธีประกาศเกียรติคุณของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) ซึ่งได้รับการยกย่องจากองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดพิธีประกาศเกียรติคุณฯ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างสมเกียรติยศ วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ได้รวบรวมรายละเอียดของงานมานำเสนอ นอกจากนี้ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสํานักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเน้นการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ที่เพิ่งประกาศใช้สู่การปฏิบัติด้วยการลงพื้นที่ ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ ติดตามสภาพบรรยากาศได้ใน “เก็บตกปกหลัง” และดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อให้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติใน ๕ ภูมิภาค ติดตามอ่านรายละเอียดการดำเนินการได้ใน “บทความ ๑” พร้อมทั้งมีบทความที่น่าสนใจหลากหลาย เช่น การติดตามและประเมินผลการส่งเสริมค่านิยมของคนไทย ติดตามได้ใน “บทความ ๔” แนวทางการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยติดตามได้ใน “กฎหมายน่ารู้” ฯลฯ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ได้ในฉบับนี้ค่ะ แล้วพบกับเนื้อหาที่น่าสนใจและเข้มข้นเช่นนี้ได้ใหม่ในฉบับหน้านะคะ

นางสาวสุวิณา เกนทะนะคิล

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

www.onec.go.th

Office of the Education Council

มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๐ ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑๓๓

สารบัญ

- ๓ รายงานพิเศษ / พุฒิสาร์ อัครกะพ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
- เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) บุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

- ๑๓ บทความ ๑ / สมปอง สมญาติ
วิระพงษ์ อุเจริญ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
- ๕ ภูมิภาค ระดมความเห็น (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่

- ๑๘ บทความ ๒ / อีระพจน์ คำรณฤทธิศร
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
- การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

- ๒๑ บทความ ๓ / ดร.วัลภา เล็กวัฒนานนท์
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
- ก้าวต่อไป...เครือข่ายการศึกษาประชารัฐ

- ๒๔ บทความ ๔ / สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
- การติดตามและประเมินการส่งเสริมค่านิยมของคนไทย

- ๒๘ แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ / ดร.ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- แนวทางการพัฒนาเยาวชน ให้มีคุณลักษณะ
การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- ๓๔ กฎหมายน่ารู้ / ณัฐิกา นิตยาพร
สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
- แนวทางการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.กมล รอดคล้าย)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.ชัยศ อิ่มสุวรรณ)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารและประชาสัมพันธ์

บรรณาธิการ

นางสาวสุวิภา เกษณะศิล

นางสาวทัศนวัลย์ เนียมบุบผา

กองบรรณาธิการ

นางสาวไกล้ตา สดสมศรี

นางสาวณัฐพร จริยะปัญญา

นางฐิติวราดา แห้วเพชร

ถ่ายภาพ

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

นายบุริชาติ ทิมพิทักษ์

ISSN : 1686 - 5073

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน

๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน

๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

(หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล)

บุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

บุคคลสำคัญของโลก คือ รางวัลที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประกาศยกย่องบุคคลที่มีผลงานดีเด่นหรือเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วัฒนธรรม และการสื่อสาร ที่สะท้อนถึงความเป็นแบบอย่าง และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจในระดับโลกหรืออย่างน้อยระดับภูมิภาค

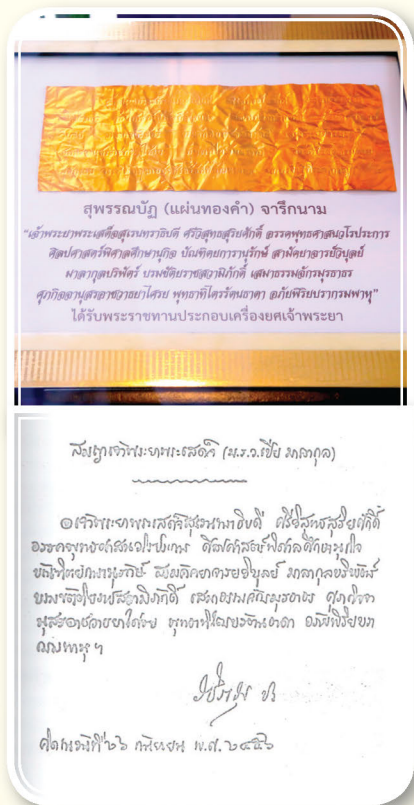
ประเทศไทยเป็นสมาชิกยูเนสโก ลำดับที่ ๔๙ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ ได้ร่วมกิจกรรมสำคัญนี้ ได้รับการประกาศยกย่องและร่วมฉลองบุคคล/เหตุการณ์สำคัญของประเทศไทย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ – ปัจจุบัน รวม ๒๘ รายการ ในครั้งนี้ การประชุมสมัยสามัญยูเนสโก ครั้งที่ ๓๘ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ มีมติประกาศยกย่อง เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) เป็นบุคคลสำคัญของโลก พุทธศักราช ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐ วาระครบ ๑๕๐ ปี ชาตกาล ในปี ๒๕๖๐ ตามข้อเสนอที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอเรื่องผ่านกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอยกย่องเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) เป็นบุคคลสำคัญของโลก

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) อดีตเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ท่านที่ ๓ เป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ใหญ่หลวงแก่วงการศึกษา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้แบ่งระดับการศึกษาของสยามให้สอดคล้องกับนานาอารยะ อันเป็นที่มาของจัดทำ “โครงการแผนการศึกษาในกรุงสยามของกรมศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๔๑” ซึ่งเป็นแผนการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย นอกจากนี้

ท่านได้มีส่วนก่อรากฐานอุดมศึกษาในสยาม เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมหาดเล็กในรัชกาลที่ ๕ ซึ่งต่อมาก็คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้ หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล จึงเป็นหนึ่งในปัญญาชนท้องถิ่นแรก ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ตระหนักและให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาของชาติที่สอดคล้องกับอารยประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาาระบบการศึกษาสมัยใหม่ เพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ด้วยการบ่มเพาะความเป็นชาตินิยม ภายหลังจากการยึดครองของจักรวรรดิตะวันตก

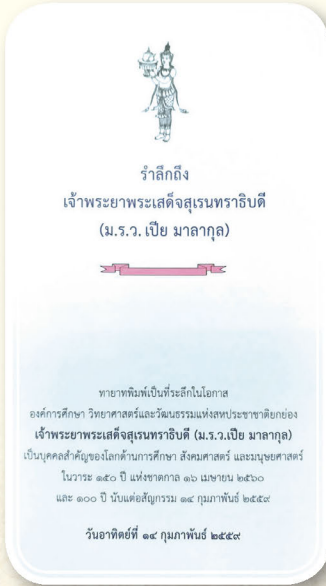
เป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกคนในชาติ เพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศที่เกิดขึ้นเองภายในประเทศ มิได้เกิดจากนโยบายของเจ้าอาณานิคมดังที่ปรากฏในภูมิภาคต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการ จึงเสนอชื่อเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ต่อบริษัทการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก เพื่อพิจารณาและประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในโอกาสครบ ๑๕๐ ปี ชาตกาล

ในโอกาสสำคัญยิ่งนี้ กิจกรรมประกาศกิตติคุณ คนไทย ลำดับที่ ๒๗ ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

“เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ศรีวิสุทธิสุริยศักดิ์ อรรถพุทธศาสนวโรประการ ศิลปศาสตร์ พิศาลศึกษานุกิจ บัณฑิตยการานุรักษ์ สามัคยาจารย์วิบูลย์ มาลากุลบริพัตร บรมขัตติยราชสวามิภักดิ์ เสมารธรรมจักร มุรธาธรร สุกกิจจานุสรอาชวาทยาไศรย พุทธาภิไธยรัตนธาดา อภัยพิริยบรากรมพาหุ”

หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล ได้รับการประติมากรรมและแกะสลักความปลาบปลื้มและภาคภูมิใจของ ทายาทและสมาชิกในราชสกุลมาลากุล ทุกสาขา เริ่มด้วยการจัดงานบำเพ็ญกุศลในวันครบรอบครบ ๑๐๐ ปี แห่งการอสัญกรรม ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ ศาลาพระเสด็จ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และจัดพิมพ์หนังสือ “รำลึกถึง เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

(ม.ร.ว.เปีย มาลากุล)” เป็นที่ระลึกในโอกาส องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ยกย่องเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีเป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในวาระ ๑๕๐ ปี ชาตกาล ๑๖ เมษายน ๒๕๖๐ และ ๑๐๐ ปี นับแต่สังขาร ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ วันอาทิตย์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ทั้งพระราชหัตถเลขา จดหมายกราบบังคมทูลพระกรุณา ประวัติ งานนิพนธ์ ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ปวงทายาทและศิษย์พร้อมใจกันถ่ายทอดจากมุมมองของตน

รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ระลึกถึงคุณูปการที่เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีบำเพ็ญเป็นहितานุหิตต่อวงการการศึกษาไทย เห็นสมควรจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในโอกาสดังกล่าว ตลอดปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ เพื่อยกย่องและประกาศเกียรติคุณของท่านให้ปรากฏแผ่ไพศาลสืบไป มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองวาระ ๑๕๐ ปี ชาตกาล เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี บุคคลสำคัญของโลก โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ) เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.กมล รอดคล้าย) เป็นกรรมการ และเลขาธิการ

กิจกรรมวิชาการ เฉลิมฉลองยกย่องเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เริ่มด้วย ปาฐกถาและเสวนา ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ

ปาฐกถาหัวข้อ “๑๕๐ ปี ชาตกาล เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี” และ เสวนา เรื่อง “การศึกษาคือรากของแผ่นดิน : จาก ๒๔๔๑ - ๒๕๕๙ ความจริงยังจารึก” โดย ศาสตราจารย์พิเศษจุลสิงห์ วสันตสิงห์ ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนทร อมรวิวัฒน์ รองศาสตราจารย์ วุฒิชัย มูลศิลป์ ดำเนินรายการโดย ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ เผยแพร่ประวัติและคุณูปการที่ได้กระทำในฐานะนักการศึกษา นักการปกครอง และกวีที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการจัดการศึกษาไทยในยุคเริ่มต้นพัฒนาและเสริมสร้างลักษณะนิสัยความเป็นพลเมืองในหมู่เยาวชน

ถัดมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จัดงาน **ปาฐกถา ๑๕๐ ปี ชาตกาล เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ตอน จรรยาแพทย์** ณ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดย หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดงาน กล่าวสรุปดี

ในการนี้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม คชินทร อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เป็นผู้ปรับปรุงหลักสูตรการแพทย์ จัดทำระเบียบการราชแพทยาลัย เรียบเรียงประวัติศิริราชพยาบาล ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นอาจารย์สอนวิชาศีลธรรมจรรยาแก่นักศึกษาแพทย์ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๕๐ และรวบรวมคำสอนจัดพิมพ์เป็น “จรรยาแพทย์” ที่นักศึกษาแพทย์ควรรู้และปฏิบัติตามเพื่อการเป็นแพทย์ที่ดีต่อไป

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ได้ก่อกำเนิดประโยชน์ใหญ่หลวงแก่วงการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

โดยเฉพาะการกราบบังคมทูลสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๔๑ ให้แบ่งระดับการศึกษาสยามให้สอดคล้องกับนานาอารยะ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับ มูลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปัจฉิมศึกษา และศึกษาพิเศษ อันเป็นที่มาของการจัดทำโครงการศึกษาในกรุงสยามของกรมศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๔๑ ซึ่งเป็นแผนการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย นอกจากนี้เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีได้มีส่วน ก่อรากฐานอุดมศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนมหาดเล็กหรือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบัน รวมทั้งสอนที่โรงเรียนราชแพทยาลัย

ด้วยเหตุนี้ท่านจึงเป็นหนึ่งในปัญญาชนทางการศึกษา ของชาติที่สอดคล้องกับอารยประเทศ พัฒนา ระบบการศึกษาสมัยใหม่เพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกคนในชาติเพื่อรองรับ การปฏิรูปประเทศที่เกิดขึ้นเองภายในประเทศ ผลงานของท่านมีมากมาย อาทิ กำหนดให้เพลงสรรเสริญ พระบารมี มีเพียงเนื้อร้องเดียวเหมือนกันหมด ไม่แยก ชาย หญิง ไม่แยกทหาร พลเรือน จัดทำหลักสูตรโรงเรียน วัดเบญจมบพิตร ประพันธ์เพลงสามัคคีชุมนุมเป็นคำร้อง ภาษาไทย และแต่งหนังสือ “สมบัติของผู้ดี”

พิธีประกาศเกียรติคุณ
เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี
(หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล)
บุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์
ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
วันอาทิตย์ที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

พิธีประกาศเกียรติคุณบุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

ในวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธาน ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชานุญาตให้ข้าราชบริพาร จำนวน ๑๐ โตร ในการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ ห้อง ๑๑๑

พิธีประกาศเกียรติคุณ เริ่มด้วย ผู้อำนวยการยูเนสโก กรุงเทพฯ ดร.กวาง โจ คิม (Dr.Gwang Jo Kimm) และผู้แทนรัฐบาลไทย หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อ่านประกาศเกียรติคุณบุคคลสำคัญของโลก

ดังความตอนหนึ่ง “องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ขอประกาศเกียรติคุณเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) ในฐานะบุคคลสำคัญผู้มีคุณูปการในทางการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์” ในราชอาณาจักัรไทย ดังนี้

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เป็นบุรพชนด้านการศึกษาของชาติและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยมีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชาติด้วยการพัฒนาระบบการศึกษา เห็นได้จากการกราบบังคมทูลพระกรุณาเสนอความเห็นในการจัดการศึกษาในสยาม อันเป็นที่มาของโครงการศึกษา ๒๔๔๑ ซึ่งเป็นเอกสารเชิงนโยบายฉบับแรกที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาทั้งในเชิงระบบและการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการมาตรฐานสากล

ตลอดชีวิตราชการในตำแหน่งต่าง ๆ อาทิ ปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ได้สนองพระเดชพระคุณด้านการพัฒนาระบบการศึกษาด้วยอุตสาหะและมองการณ์ไกล โดยเฉพาะการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนหลวงทั่วพระราชอาณาจักรซึ่งเป็นแบบอย่างในยุคเริ่มแรกของการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนในภูมิภาคนี้ ส่งผลให้ไทยเป็นประเทศแรกที่ผลักดันวิสัยทัศน์นี้ให้แพร่หลายตราจบปัจจุบัน รวมทั้ง การให้ความสำคัญต่อการอุดมศึกษา ด้วยเชื่อว่า ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นสูงจะเป็นรากฐานให้ประเทศมีความวัฒนาถาวร เห็นได้จากการเน้นย้ำถึงความจำเป็นของระบบการศึกษาในการผลิตกำลังคนเพื่อสนองระบบราชการและพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบสัมมาชีพของพลเมือง อาทิ การก่อตั้งโรงเรียนเพาะช่าง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ใน พ.ศ. ๒๔๕๙ โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศ และแห่งที่ ๔ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นับเป็นหลักในการบูรณาการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต่อยอดสู่ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในภูมิภาค

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีได้รับการยกย่องจากทั่วทั้งภูมิภาคว่า เป็นนักคิด นักเขียนที่ส่งเสริมการปลูกฝังจรรยาและหน้าที่พลเมืองด้วยการศึกษาบ่มเพาะทัศนคติและค่านิยม ความสามัคคีและความเป็นไทย ได้แก่ หนังสือสมบัติของผู้ดี หนังสือจรรยาแพทย์ การเรียนรู้หน้าที่พลเมือง งานเขียนของท่านมีส่วนสำคัญในการสร้างจิตสำนึกของคนไทยให้หวงแหนเอกลักษณ์ของชาติและรอดพ้นภัยคุกคามจากมหาอำนาจตะวันตกในยุคสมัยนั้น

แนวคิดของท่านเป็นที่จดจำในภูมิภาคด้วยท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดการศึกษาภาคบังคับตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับแรก ซึ่งประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ แนวความคิดและงานเขียนด้านการศึกษาของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีตลอดช่วงชีวิตได้รับการถ่ายทอดและสานต่อในระดับโลก โดยเฉพาะความพยายามในการส่งเสริมการเรียนรู้รวมที่เท่าเทียมและตลอดช่วงชีวิตของปวงชน ซึ่งรัฐบาลไทยได้ถือปฏิบัติและร่วมมือกับประชาคมโลกในการผลักดันให้เกิดขึ้นภายใน พ.ศ. ๒๕๗๓

ด้วยเหตุนี้ ยูเนสโกรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นในประเทศไทยในโอกาส ๑๕๐ ปี ชาตกาล เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในครั้งนี้

ต่อจากนั้น เป็นการฉายวีดิทัศน์ **“รอยรูดเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี”** การแสดงปาฐกถา ๑๕๐ ปี ชาตกาล เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เรื่อง **สืบสานปณิธานเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี** โดย ดร.วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ ราชบัณฑิต ดังสรุปได้ว่า มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี คือ บุคคลสำคัญของโลกที่ได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก UNESCO Eminent Personality of the World ผู้มีผลงานสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของชาติไทย ผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต จงรักภักดี มีความกตัญญูรู้คุณบุคคล เป็นบุคคลตัวอย่างที่ดี มีความมั่นคงในความถูกต้อง มีความกล้าหาญอย่างเอกบุรุษ ถวายคำกราบบังคมทูลความเห็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชาติจนมีรับสั่งให้พระวิสุทธสุริยศักดิ์ กราบบังคมทูลได้ทุกอย่าง อาทิ ความคิดเห็นด้านวิเทศব্যที่เป็นประโยชน์ต่อการบำรุงรักษาป้องกันพระราชอาณาจักรไทย แผนการจัดการศึกษาในปีพุทธศักราช ๒๔๔๑ จากประสบการณ์ ความรอบรู้ การทำงานและศึกษาดูงานหลายประเทศในยุโรปส่งผลให้ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสาวภาผ่องศรี ให้เป็นพระอภิบาลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธและพระราชโอรสอีกหลายพระองค์ ดังพระราชดำรัสในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ใน รศ. ๑๑๕

“...ฉันขอฝากด้วย จงเป็นธุระดูแลว่าตักเตือนทั้งการดี แลชั่วไปทุกอย่างไป ถึงเวลาที่จำเป็นจะต้องวางไว้ ก็คงจะวางไว้ในที่อันสมควร ถ้าพระยาวิสุทธได้ส่งเคราะห์อันจนเต็มที่แล้ว ความรักและบุญคุณจะมีแก่ฉันจนตลอดชีวิต ไม่มีเวลาลืม...”

อนึ่ง ในปี รศ. ๑๑๒ (พุทธศักราช ๒๔๓๖) เรือรบฝรั่งเศสเข้ามาในลำน้ำเจ้าพระยา เรียกร้องให้ ไทยโอนดินแดนฝั่งตะวันออกของลาว มณฑลบูรพาใน กัมพูชา เข้ายึดครองจันทบูรและเรียกร้องค่าปฏิกรรม สงคราม เจ้าพระยาพระเสด็จฯ กราบบังคมทูลมิให้ท้อ พระราชหฤทัย หากให้ทรงเร่งรัดพัฒนาประเทศบริหาร จัดการบ้านเมืองของเราด้วยการยกเลิกอะไรเก่า ๆ ที่เป็นโทษมากกว่าเป็นคุณ พัฒนาคนไทยให้ฉลาด คือ ให้มีการศึกษา มีความรู้ ความประพฤติดี บำรุงเศรษฐกิจ ให้ราษฎรค้าขาย มีรายได้ ปฏิรูประบบราชการแผ่นดินมี แผนพัฒนาการก่อสร้างถนนหนทาง รวมทั้งกราบบังคมทูล ให้เสด็จประพาสยุโรป ซึ่งทรงเสด็จครั้งแรกในปี พุทธศักราช ๒๔๔๐ ส่งผลให้ทรงเห็นว่านักเรียน สยามในยุโรปใช้เวลาเรียนมากและสิ้นเปลืองงบประมาณ อันเป็นที่มาของคำกราบบังคมทูล **ความเห็นที่จะ จัดการศึกษาของนักเรียนสยามในประเทศอังกฤษ** ของราชทูตไทยในอังกฤษ พระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ ซึ่งถวายเข้ามาเมื่อ ๘ เมษายน รศ. ๑๑๗ (พุทธศักราช

๒๔๔๑) **“...ไม่มีทางอันใดที่จะแก้ไขการเล่าเรียนของ นักเรียนชาวสยามในยุโรปให้จำเริญได้ นอกจาก จะจัดการทำนุบำรุงการศึกษาในกรุงเทพฯ ขึ้นให้ได้ วิชาสูง ตระเตรียมให้ติดต่อและทันสมัยที่จะส่งออกมา เล่าเรียน ณ ประเทศอังกฤษ...”**

ด้วยเหตุนี้ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ขอตัวพระยา วิสุทธิสุริยศักดิ์ จากกระทรวงต่างประเทศมารับผิดชอบ งานด้านการศึกษา โดยเริ่มจากการเป็นอธิบดีโรงเรียน มหาดเล็กหลวง หรือ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ซึ่ง เจ้าพระยาพระเสด็จฯ มุ่งหวังสร้างพลเมืองที่มีการศึกษา มีความรู้ มีความประพฤติดี มีหลักคิดที่ถูกต้อง เทียงตรง รู้จักละอายต่อบาป ไม่ทำมาหากินที่ผิดศีลธรรม นั่นคือ มีจิตสำนึกที่เป็นธรรมะ การได้รับการยกย่องครั้งนี้ จึง เป็นเวลาที่รัฐบาลควรเร่งรัดปฏิรูปประเทศ ปณิธานของ เจ้าพระยาพระเสด็จฯ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูป การศึกษาของประเทศไทย กล่าวคือ จะทำอะไรให้ พลเมืองไทย เป็น Educated Citizens การศึกษาของเรา ได้สร้าง Educated Citizens หรือไม่ อย่างไร

นิทรรศการจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพิธีประกาศเกียรติคุณ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

- **มาลากุลน้อยมุกดี** ประวัติชีวิตและผลงานของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี สุพรรณบัฏแต่งตั้งเจ้าพระยาและพระราชหัตถเลขาตั้งนามสกุล “มาลากุล” โดย ศาสตราจารย์พิเศษจุลสิงห์ วสันตสิงห์ ทายาท

- **เอกสารบันทึกคุณูปการ** บันทึกความทรงจำ ภาพถ่าย และผลงานวรรณกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่รัตนโกสินทร์ ๑๑๒ (พุทธศักราช ๒๔๓๖) เมื่อเป็นพระมนตรีพจนกิจ นำเสนอโดย สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และสำนักหอสมุดแห่งชาติ

- **วรกิจการศึกษา** ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสวนกุหลาบและตึกยาว สถานศึกษาที่ทันสมัยในสยาม นำเสนอโดย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

- **ปลูกฝังหน้าที่พลเมือง** นำเสนอแนวการสร้างความเป็นสุภาพบุรุษและพลเมืองดี และสถานศึกษาที่จัดหลักสูตร การเรียนการสอนเป็น ๓ ชั้นตามพระราชประสงค์ โดยโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

- **จรรยาแพทย์วิสุทธ** จรรยา - แพทย์ - วิสุทธ ที่แพทย์ต้องมีเมตตา กรุณา และขันติ มีความซื่อตรงต่อตนเองและหน้าที่ ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นจรรยาแพทย์ และใช้ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นำเสนอโดยคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

- **เร่งรัดเชิงชาวยุช่าง** การจัดการศึกษาวิชาซีพชั้นสูงสายช่าง ในฐานะการศึกษาพิเศษ ได้รับการก่อตั้งและพัฒนาเป็นวิทยาลัยเพาะช่างในปัจจุบัน

- **กัลยาธิกาพาหน** ด้วยพระราชดำริในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ “...สตรีไทยพึงมีความรู้ อันเป็นความก้าวหน้าไปสู่อารยธรรมเทียบเท่าสตรีในต่างประเทศบ้าง...” โรงเรียนราชินีจึงถือกำเนิด เพื่อให้สตรีได้เป็นหลักของครอบครัว และใช้แนวทางสมบัติของผู้ดีในการอบรมนักเรียนตลอดมา

- **ประดิษฐานเสาวภาค** สตรีพึงมีความรู้ความสามารถในเชิงอาชีพ ได้รับการพัฒนาจากโรงเรียนเสาวภาคเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภาในปัจจุบัน

- **ครูดีศรีแผ่นดิน** ครูคือตัวจักรสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ครูดีต้องมีความรู้คู่คุณธรรม สามัคยาจารย์สมาคม หรือ ครูสภา ในปัจจุบัน คือ สถานที่ประชุม อบรม และสอนครู โดยมี วิทยาจารย์ เป็นหนังสือวิชาการร่วมกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาวิชาชีพครูมาอย่างต่อเนื่อง

พิธีประกาศเกียรติคุณ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักเรียน นักศึกษาร่วมสวดบทปุชุนียสตุติเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี วงดนตรีปี่สก็อต วชิราวุธวิทยาลัย บรรเลงเพลง “สามัคคีชุมนุม” เพลงที่ท่านเจ้าพระยาพระเสด็จฯ ประพันธ์คำร้องภาษาไทย โดยใช้ทำนองเพลงอัลด์แลงไซน์ (Auld Lang Syne)

พิธีประกาศเกียรติคุณ

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

(หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล)

บุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย มาลากุล) ในวาระ ๑๕๐ ปี ชาตกาล พุทธศักราช ๒๕๖๐

UNESCO ยกย่องท่านให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก

ผลงานของท่าน

ด้านการศึกษา ก่อร่างฐานอุดมศึกษาในสยาม ปรับปรุงระบบการศึกษาไทย ร่างเป็นโครงแผนการศึกษาในกรุงสยาม พุทธศักราช ๒๔๔๑ ผู้ริเริ่มวางรากฐานแผนการศึกษาของชาติ และจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเบญจมบพิตร

ด้านการต่างประเทศ เป็นเอกอัครราชทูตพิเศษประจำประเทศอังกฤษและยุโรป

ด้านงานเขียน สมบัติผู้ดี พลเมืองดี จรรยาแพทย์ อักษรวิชิ พงศาวดารย่อ และคำเทียบ ว.ล.

ด้านงานดนตรี ประพันธ์เพลงสามัคคีชุมนุม เป็นคำร้องภาษาไทย และเพลงสรรเสริญพระบารมี

๕ ภูมิภาค ระดมความเห็น (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับใหม่

ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติ

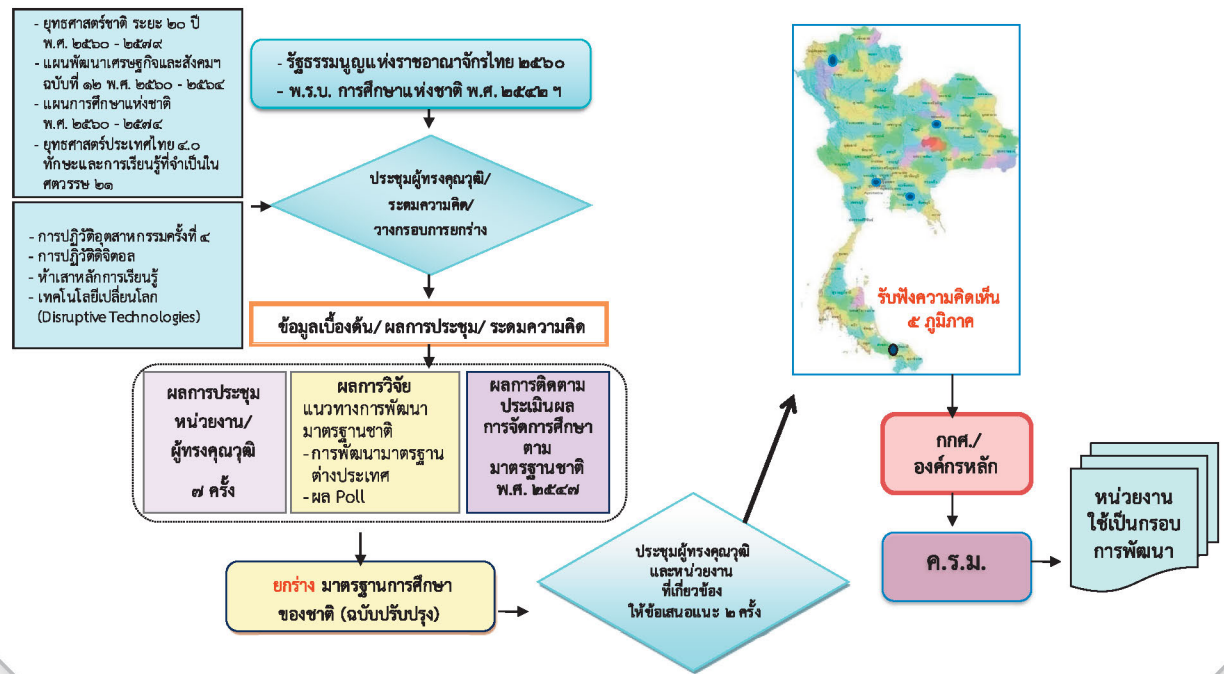
การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่พึงได้รับจากรัฐอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม และรัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานในทุกระดับและประเภทการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ **มาตรา ๓๑** กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และ **มาตรา ๓๓** กำหนดให้สภากาศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ และพิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ **เป็นครั้งแรกของประเทศไทย** ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานหลัก คือ มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ ๒ แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ เป็นมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ เพื่อให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗

ปี ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และผู้แทนหน่วยงานทุกภาคร่วมยกร่างกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ขึ้น เพื่อพัฒนาคนตามสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและให้สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์การปฏิรูปประเทศ ๒๐ ปี

และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) และสอดคล้องกับสภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ทักษะและการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ (ดังภาพกระบวนการจัดทำร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ)

กระบวนการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ

ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ กำหนดว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

องค์ประกอบของ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับใหม่

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ เน้นมาตรฐานผลลัพธ์ของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคนไทยหรือผู้เรียนแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ให้เป็นคนดี มีทักษะ สามารถพึ่งพาตนเอง เป็นพลเมืองที่ดีและมีอัตลักษณ์ความเป็นไทย มีขีดความสามารถในการทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องพัฒนาให้เป็นคนไทยที่เป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ เห็นคุณค่าของการทำงานแบบร่วมมือ
รวมพลังในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน ๑๕ ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ : ผู้เรียนผู้ตลอดชีวิต

คนไทยเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิถีคิดอย่างถูกต้อง สามารถ
เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีความเพียร วิริยะ อุตสาหะ ตั้งใจมุ่งมั่นใฝ่รู้ ใฝ่เรียน อดทนต่อความยากลำบากที่จะเกิดขึ้น
จากการเรียนรู้และสู้สิ่งยาก มีความรู้ลึกซึ้งในศาสตร์เฉพาะ รู้รอบศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง
ตลอดเวลา

ตัวบ่งชี้

- ๑.๑ คนไทยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดเชิงวิพากษ์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และรู้เท่าทันสื่อ
- ๑.๒ คนไทยมีทักษะความรู้ในศาสตร์เฉพาะ และรู้รอบศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถพึ่งพาตนเองได้
- ๑.๓ คนไทยมีทักษะการเรียนรู้ ค้นคว้าความรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้
- ๑.๔ คนไทยมีทักษะสามารถสื่อสาร อ่านเขียนได้ มากกว่า ๒ ภาษา

มาตรฐานที่ ๒ : ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม

คนไทยมีศักยภาพและเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ยอมรับและปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดี
ในการทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่มีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงาน
มองปัญหาในมุมมองใหม่ ๆ กล้าแสดงความคิดเห็นริเริ่มอย่างสร้างสรรค์ คิดค้นนวัตกรรมใหม่ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม
และประเทศชาติให้มั่นคง ยั่งยืน

ตัวบ่งชี้

- ๒.๑ คนไทยมีภาวะผู้นำ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ได้เอง
- ๒.๒ คนไทย ที่มีทักษะการทำงานเป็นทีม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข
- ๒.๓ คนไทยมีทักษะการเรียนรู้ในอาชีพ และมีความเป็นผู้นำประกอบการ สามารถประกอบอาชีพได้

มาตรฐานที่ ๓ : ผู้มีทักษะ-ทางสังคมและการดำรงชีวิต

คนไทยเป็นผู้มีเหตุมีผล มีความสามารถในการตัดสินใจและการจัดการ รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง ดูแลรักษา สุขภาพกายและสุขภาพจิต ให้การช่วยเหลือ แบ่งปัน มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ เข้าใจ ยอมรับและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความสามารถในการประนีประนอมความเห็นของทุกฝ่าย แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้

- ๓.๑ คนไทยมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาแต่ละช่วงวัย
- ๓.๒ คนไทยมีทักษะการรับรู้และสามารถแยกแยะในสิ่งผิด สิ่งถูกได้ เชื้อมั่นและรู้คุณค่าในตนเอง
- ๓.๓ คนไทยมีทักษะ เข้าใจและยอมรับในพหุวัฒนธรรม ร่วมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และถูกวิธี
- ๓.๔ คนไทยมีทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๔ : ผู้มีความเป็นพลเมือง

คนไทยมีสำนึกความภูมิใจในความเป็นคนไทย ปฏิบัติตนยึดมั่นต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับ กติกาของสังคม เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดำรงชีวิตโดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและพลเมืองของสังคมโลก

ตัวบ่งชี้

- ๔.๑ คนไทยเป็นผู้มีความภูมิใจในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และมีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย
- ๔.๒ คนไทยเป็นผู้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก
- ๔.๓ คนไทยมีจิตสำนึกในการใช้ พินทุ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม พอเพียง และเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๔.๔ คนไทยมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมส่วนรวม และประเทศชาติ

สำนักงานฯ นำเสนอ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อที่ประชุมใน ๕ ภูมิภาค เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหาร ครู ผู้แทนหน่วยงานทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ รวมถึงผู้แทนจากสถานประกอบการ ภาคประชาชนและนักเรียน นักศึกษา ระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อนำความเห็นมาปรับแก้ไขให้สามารถนำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐	ภาคใต้	ณ โรงแรมทรราช เจบี จ.สงขลา
ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ณ โรงแรมวีวิช จ.ขอนแก่น
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ภาคเหนือ	ณ โรงแรมเชียงใหม่ ออคิต จ.เชียงใหม่
ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ภาคตะวันออก	ณ โรงแรมซีปรีช จอมเทียน รีสอร์ท จ.ชลบุรี
ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ภาคกลาง	ณ โรงแรมรอยัลเบญจา กรุงเทพฯ
ครั้งที่ ๖ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐		ณ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพฯ

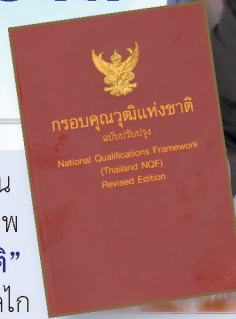
ข้อคิดเห็นโดยรวม มีความเห็นว่า

๑. (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาของชาติ มีความครอบคลุม สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาคนทุกช่วงวัย ให้มีคุณภาพ สามารถรองรับการพัฒนาประเทศได้
๒. มาตรฐานและตัวบ่งชี้บางตัวยังไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อน ควรปรับแก้ไขและกำหนดนิยาม ความหมายให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานทุกระดับและประเภทการศึกษาเข้าใจถูกต้อง ตรงกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และนำสู่การปฏิบัติได้
(ในปัจจุบัน การดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ อยู่ระหว่างเร่งสรุปและปรับแก้ไขตามความเห็นของที่ประชุมและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน)

ประธาน

การขับเคลื่อน กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สู่การปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานระดับนโยบายที่มีภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ ได้ดำเนินการจัดทำ “กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ” (National Qualifications framework – NQF) ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนากำลังคนสู่มาตรฐานสากล โดยใช้ระบบคุณวุฒิเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลที่เชื่อมโยงคุณวุฒิการศึกษากับการเทียบโอนประสบการณ์ ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญในการเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือระหว่างการศึกษาในระดับต่าง ๆ รวมทั้งศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยที่อยู่ในวัยแรงงานมีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มองเห็นถึงเส้นทางการเรียนรู้และความก้าวหน้าอย่างชัดเจน และส่งเสริมการประกันคุณภาพของบุคคลตามระดับคุณวุฒิ โดยกรอบคุณวุฒิแห่งชาติได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนและสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกในการกำกับเชิงนโยบายจากคณะกรรมการที่ปรึกษาการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน

ในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ประธานคณะกรรมการและที่ประชุมเห็นว่าการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งในส่วนการศึกษา แรงงาน และการจัดทำคุณวุฒิวิชาชีพ จึงเห็นควรให้แต่งตั้งคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการที่ปรึกษาการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (เดิม) โดยรองนายกรัฐมนตรี (ที่กำกับดูแลงานคุณวุฒิการศึกษา/งานคุณวุฒิวิชาชีพ) เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้สามารถนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีมติเห็นชอบพิจารณาปรับระดับกรอบคุณวุฒิจากเดิมที่มี ๙ ระดับเป็น ๘ ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRF) หลีกเลี่ยงปัญหาความสับสนและง่ายต่อการเทียบเคียงระดับคุณวุฒิของผู้เรียนและแรงงานไทยในอนาคต โดยให้มีการจัดทำรายละเอียดองค์ประกอบระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และภารกิจของหน่วยงานในประเทศที่สอดคล้องกับเกณฑ์การเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และปรับกลไกและกรอบการดำเนินงานใหม่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐

องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งมี รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เป็นรองประธาน และมีกรรมการอีกจำนวน ๓๑ คน มีเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและกลยุทธ์การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้

องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีฐานข้อมูลหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับนานาชาติ กำหนดมาตรการเชื่อมโยงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนและระดับสากล

ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

คณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มีการประชุมไปแล้ว ๓ ครั้ง ในเดือนมกราคม มีนาคม และมีถุนายน ๒๕๖๐ ตามลำดับ โดยสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

(๑) การจัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง ได้ให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ โดยได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการจัดทำแผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม และให้นำเสนอแผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีต่อไปด้วย

(๒) การจัดทำแผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และประเด็นการปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ขณะนี้มีการจัดประชุมไปแล้ว ๒ ครั้ง เพื่อยก (ร่าง) แผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบ (ร่าง) แผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

โดยกำหนดให้ดำเนินงานในการกิจเร่งด่วนให้สำเร็จภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และให้เร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐

(๓) การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ ได้มีการดำเนินการไปแล้วทั้งในส่วนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการจัดทำมาตรฐานอาชีพในหลากหลายสาขาอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพใน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ สาขาช่างซ่อมบำรุงอากาศยาน ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดหาครุภัณฑ์ และการพัฒนาครูช่าง โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน ๓ คณะ โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สถาบันการบินพลเรือน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปี ๒๕๕๙ มีผู้จบการศึกษาระดับ ปวส. จำนวน ๒๓ คน มีงานทำทุกคน และมีแผนที่จะขยายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในส่วนสาขาอาชีพอื่น ๆ ได้มีการจัดทำมาตรฐานอาชีพไปแล้วเช่นกัน เช่น สาขาเมคคาทรอนิกส์ เกษตรกรรมสมัยใหม่ (smart farmer) เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกสาขาอาชีพที่จำเป็นเร่งด่วนต่อการพัฒนาประเทศ โดยให้ดำเนินงานในลักษณะเดียวกันกับคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาช่างซ่อมบำรุงอากาศยาน และหากจำเป็นต้องแต่งตั้งคณะทำงานให้เสนอเรื่องต่อรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) โดยเร็ว

(๔) การเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ประเทศไทยในฐานะคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ได้เคยเสนอตัวเป็น ๑ ใน ๔ ประเทศนาร่องในการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ประกอบด้วยประเทศไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งที่ประชุมเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนของประเทศไทย รวมทั้งให้มีหนังสือแสดงเจตจำนงอย่างเป็นทางการในการเข้าร่วมการเทียบเคียง โดยคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอเจตจำนงดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิ

แห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เพื่อพิจารณา ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบในการแสดงเจตจำนง เทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิง อาเซียน โดยพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตจำนง พร้อมทั้งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับ กรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนของไทย และได้นำเสนอ หนังสือแสดงเจตจำนงในที่ประชุมคณะกรรมการ กรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศฟิลิปปินส์

(๕) การจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กร/ หน่วยงานกลางกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ บริหารและจัดการให้มีการเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิ การศึกษากับมาตรฐานอาชีพอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง รวมทั้งประสานการดำเนินงานในระดับชาติ และสร้างเครือข่ายในระดับนานาชาติ โดยประธาน คณะกรรมการฯ มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาจัดประชุมระดมความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐ และได้นำเสนอสรุปผลการประชุม ต่อที่ประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติอีกครั้ง ซึ่งที่ประชุมที่ประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ มีมติให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา รับผิดชอบในภาพรวม และให้ศึกษาข้อดี ข้อจำกัด รวมทั้งให้รับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยยังไม่เห็นควร ตั้งหน่วยงานใหม่ แต่ให้มีการกำหนดบทบาทและ หน้าที่ขององค์กรกลางให้มีความชัดเจน โดยให้ใช้กลไก การดำเนินงานผ่านคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ภายใต้ การกำกับของอนุกรรมการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ และคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้เน้นการทำงานลักษณะดิจิทัล และการเชื่อมโยง ประสานงานระหว่างหน่วยงาน

(๖) การวางแผนการผลิตกำลังคนให้สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและ ต่างประเทศ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการหรือ ร่วมกับ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) และรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ซึ่งประธานกรรมการ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ ประสานคณะกรรมการของรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เพื่อเตรียมการจัดประชุมหารือต่อไป

(๗) การสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดพิมพ์เอกสาร “กรอบคุณวุฒิรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง” และแปลเอกสารเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนการดำเนินงานระยะต่อไป

(๑) จัดประชุมหารือร่วมกับผู้แทนของรองนายก รัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ในเรื่องการวางแผน การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

(๒) จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกสาขาอาชีพที่จำเป็นเร่งด่วนต่อการพัฒนา ประเทศ โดยให้ดำเนินงานในลักษณะเดียวกับ คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาช่างซ่อมบำรุง อากาศยาน

(๓) เตรียมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่ม เต็มอีก ๔ คณะ ได้แก่ ๑) คณะอนุกรรมการพัฒนาและ รับรองมาตรฐานคุณวุฒิ ๒) คณะอนุกรรมการประกัน คุณภาพและติดตามประเมินผล ๓) คณะอนุกรรมการ พัฒนาระบบการเทียบโอน ๔) คณะอนุกรรมการ พัฒนาระบบฐานข้อมูล (แต่งตั้งไปแล้ว ๒ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่ การปฏิบัติ และคณะอนุกรรมการเทียบเคียงกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนของ ประเทศไทย) เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานตามแผน ขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

(๔) จัดประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ก้าวต่อไป... เครือข่ายการศึกษาพระราชัฐ

จากบทความ “เครือข่ายการศึกษาพระราชัฐ : นวัตกรรมการปฏิรูปการศึกษาไทย” ที่เผยแพร่ใน “วารสารการศึกษาไทย” ฉบับเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เป็นบทความเบื้องต้นที่แนะนำให้รู้จักกับ “เครือข่ายการศึกษาพระราชัฐ” ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำลังดำเนินการอยู่นั้น ผู้เขียนได้รับคำถามจากสมาชิกเครือข่ายด้านการศึกษา ซึ่งติดต่อสื่อสารกันในหลายช่องทางว่า **“แล้วเครือข่ายการศึกษาพระราชัฐจะต้องเดินอย่างไรต่อไป...”** จึงขอเล่าสู่กันฟังถึงแนวคิดการทำงานของเครือข่ายการศึกษาพระราชัฐ แบบย่อ ๆ โดยใช้ตัวย่อว่า **“AIMS”** ซึ่งหากอ่านแบบรวม ๆ คือ ตัวย่อที่หมายถึง “เป้าหมาย” ในการทำงาน ดังนี้

A : Activity หมายถึง กิจกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับการศึกษา

I : Information หมายถึง ข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษา หลักฐานต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ

M : Man/Money หมายถึง บุคลากร เงิน งบประมาณ และทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

S : Sharing หมายถึง การแบ่งปันประสบการณ์ องค์ความรู้ และการช่วยเหลือกันระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ ซึ่งนอกจากเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างเครือข่ายแล้วยังเป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เพื่อการพัฒนากระบวนการทำงานต่อไป

ความเชื่อมโยงของ AIMS หรือการดำเนินงานของเครือข่ายการศึกษา เริ่มต้นจาก “คน” ที่มีความพร้อม มีจิตอาสาและจิตสาธารณะมารวมตัวกันแล้ว ขั้นตอนต่อไปต้องมีกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลหลักฐานและสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ “ประเด็น / ปัญหา” ซึ่งอาจเป็นประเด็นปัญหา อุปสรรค จุดอ่อนหรือเป็น “จุดแข็ง” ที่ควรดำเนินการเพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น แล้วแต่กรณี โดยมีเงิน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุนจากพหุภาคี ๗ ภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ

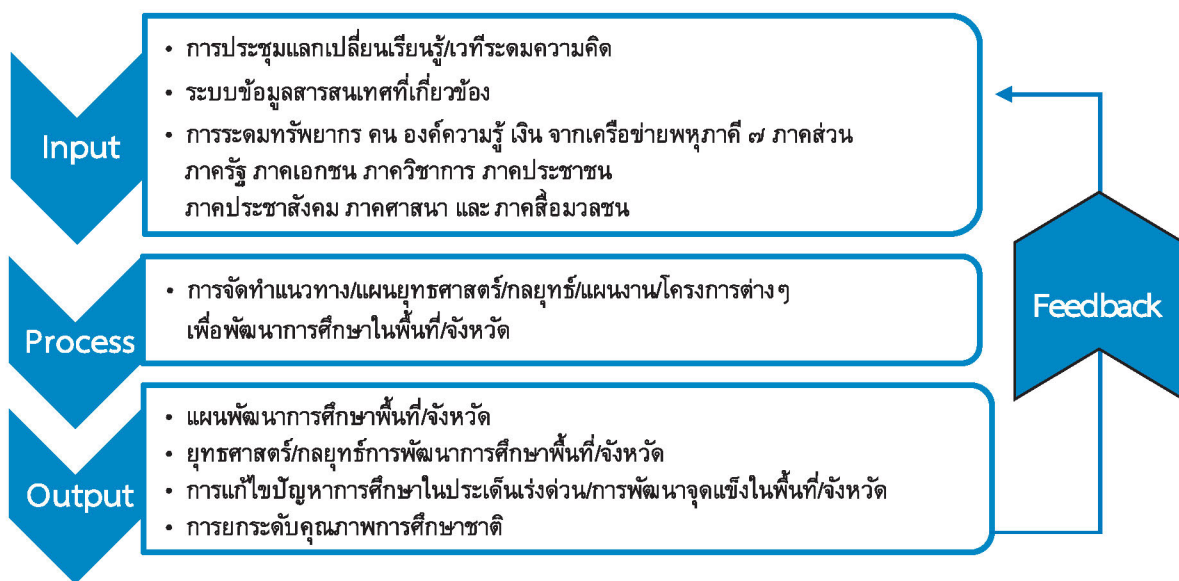
ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคศาสนา และภาคสื่อมวลชน เมื่อดำเนินการแล้ว ต้องมีการประเมินผล และถอดบทเรียน โดยนำบทเรียนจากการทำงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ ถือเป็นการสรุปบทเรียนการทำงานและเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อธิบายง่าย ๆ คือ เครือข่ายต้องมีกิจกรรมร่วมกันโดยใช้ข้อมูล / สถิติ สารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เป็นฐานอ้างอิง (ไม่ใช่ทำเพียงเพราะอยากทำ) ใช้ทรัพยากรทั้งแรงคน แรงงาน แรงเงินของผู้เกี่ยวข้องและมีจิตอาสา รวมทั้งควรสรุปบทเรียนเป็นองค์ความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนแบ่งปันและพัฒนาในเครือข่ายคนทำงานด้วยกัน

หากมองลึกลงไปถึงกระบวนการทำงานของเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ โดยใช้ทฤษฎีกระบวนการระบบ (System Theory) เป็นตัวอ้างอิง จะเห็นว่า ทฤษฎีกระบวนการระบบ มี ๓ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

๑. ปัจจัยนำเข้า / สิ่งที่ป้อนเข้าสู่กระบวนการ (Input)
๒. กระบวนการ (Process)
๓. ผลที่ได้ (Output/Outcome/Impact)

ใช้ทฤษฎีกระบวนการระบบ (System Theory) อธิบายกระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ ได้ดังนี้

๑. ปัจจัยนำเข้า / สิ่งที่ป้อนเข้าสู่กระบวนการ (Input) หมายถึง เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุม ระดมความคิดของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องด้านการศึกษา (Stakeholders) เพื่อค้นหาประเด็นที่เป็น ปัญหาอุปสรรคที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือจุดเด่นที่ควรพัฒนา อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา ในขั้นนี้ จะนำข้อมูล / ทรัพยากรต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนและใช้ร่วมกัน และมีการจัดทำฐานข้อมูล สถิติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นฐาน ในการตัดสินใจและการทำงาน รวมทั้งการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้ง คน องค์ความรู้ เครื่องมือ และเงินงบประมาณ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ เครือข่ายพหุภาคี ๗ ภาคส่วน ดังที่ได้กล่าวแล้ว

๒. กระบวนการ (Process) หมายถึง การนำข้อมูล ข้อสรุป สารระและประเด็นจากเวที / การประชุม ระดมความคิดสู่การปฏิบัติ ในส่วนของเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ คือ การจัดทำแนวทาง/แผนการดำเนินงาน / ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ ใน “ประเด็น” หรือ “หัวข้อด้านการศึกษา” ที่ต้องการดำเนินการร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเกี่ยวข้อง

๓. ผลที่ได้ (Output / Outcome / Impact) หมายถึง ผลที่ได้จากกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกัน ซึ่งมีหลายระดับ อาจเป็นแผนพัฒนาการศึกษาระดับท้องถิ่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เป็นประเด็นสำคัญหรือมี

ความเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ และในท้ายที่สุดจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ ซึ่งแน่นอนว่าคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้นเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาชาติสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐”

ด้วยเหตุนี้ “AIMS” จึงมีใช่เพียง “เป้าหมาย” แต่เป็น “กระบวนการ / ขั้นตอน” การทำงานและขับเคลื่อนประเด็นการศึกษาของ “เครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ” ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและบริบทเชิงพื้นที่ (Area Based Education) อย่างแท้จริง

จากประสบการณ์ของผู้เขียนซึ่งได้ทำงานกับเครือข่ายต่าง ๆ และศึกษากระบวนการทำงานเครือข่ายด้านการศึกษา ทำให้ตระหนักว่าการขับเคลื่อน “เครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ” ควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ให้รอบด้าน เพราะแต่ละพื้นที่ / จังหวัด มีจุดเด่นและข้อจำกัดต่างกัน คนทำงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนโยบายการศึกษาจำเป็นต้อง “คลุกวงใน” ต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่จริง เพื่อให้เห็นประเด็นปัญหาอุปสรรค หน่วยงานส่วนกลางไม่ควรทำตัวเป็น “คุณพ่อรู้ดี” ด้วยการสั่งการให้จังหวัด/พื้นที่/ท้องถิ่นทำแบบนี้แบบนั้นเรื่องนี้เรื่องนั้นอีกต่อไป แต่ควรทำตัวเป็น “ข้อต่อ” ในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งการบริหารจัดการด้านการศึกษา รวมถึงช่วยอำนวยความสะดวก (Facilitate) แก้ไขข้อติดขัดและประสานความร่วมมือ ให้เกิดการทำงานในพื้นที่ได้อย่างสะดวกราบรื่น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key success factors) ในการดำเนินงานเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ คือการมี “ข้อต่อ” หรือ “ตัวเชื่อมประสาน” ระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่ นั่นคือ ควรมีบุคคลหรือหน่วยงานทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้าใจการทำงานร่วมกันของ “กลุ่มแนวราบ” (ภาคเอกชน / ประชาสังคม) และ “กลุ่มแนวตั้ง” (ภาครัฐ / ส่วนกลาง) โดยศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิงสมพร ศิรินาวิน ประธานคณะกรรมการเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง และรองประธานเครือข่ายสมัชชาการศึกษาานครลำปาง ได้กล่าวโดยสรุปในเรื่องนี้ว่า เครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐควรทำงานด้วยวิธีการ “**ขับเคลื่อนงานโดยคนในพื้นที่ ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐ**” อุปมาอุปไมยเหมือนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างภาคเอกชน / ประชาสังคม (แนวราบ) และภาครัฐ / ส่วนกลาง (แนวตั้ง) คือ “**พื้นที่**” ที่เกิดขึ้นจากการกำหนด (Plot) จุดต่าง ๆ ระหว่างแกนนอนและแกนตั้งของกราฟนั่นเอง หากมีโอกาส ผู้เขียนอยากชวนคุยเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความล้มเหลว (Key Failure Factors) ในการดำเนินงานของเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success factors) เลยทีเดียว

เมื่อเห็นความสำคัญเช่นนี้แล้ว เราคงต้องเร่งสร้างหรือค้นหาผู้ที่มีความพร้อมและมีจิตอาสาที่จะทำหน้าที่เป็น “ข้อต่อ / ตัวเชื่อมประสาน” การทำงานของเครือข่ายการศึกษาพระราชรัฐ ผู้เขียนมั่นใจว่าคงหาได้ไม่ยากนัก เพราะมีคนจำนวนมากที่มีองค์ความรู้ เห็นจุดเด่นจุดด้อยของการศึกษาในพื้นที่ของตนและต้องการมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาและยกระดับ “การศึกษา” ซึ่งแน่ละ...ผลที่เกิดจากการยกระดับการศึกษาของชาติ ย่อมไม่ใช่เพื่อใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เพื่อลูกหลานของเราทุกคนในอนาคต

การติดตามและประเมิน การส่งเสริม ค่านิยม ของคนไทย

“คน คือ ทรัพยากรสำคัญของทุกประเทศในโลก มีความคิด มีความเชื่อ มีทัศนคติที่แตกต่างกันไป หากเราปรับทัศนคติหรือค่านิยมของคนไทยใหม่ ให้กลับมาเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ คือ มีความน่ารัก เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีรอยยิ้ม มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก ดังที่ผมเคยกล่าวว่า ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ จะช่วยสร้างประเทศไทยให้เข้มแข็ง”

(พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗)

รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนนโยบายและค่านิยมของคนไทย เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี ซึ่งในช่วงที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดเกณฑ์ การวัดและประเมินผลที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์อันจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน รวมถึงการปฏิบัติได้เป็นสำคัญ มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยบรรจุวิชาหน้าที่พลเมืองและประวัติศาสตร์ไทย ในแบบเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ เสริมสร้างกระบวนการคิด รวมถึงปลูกจิตสำนึกและค่านิยมหลักของคนไทยให้แก่ นักเรียน บุคลากร ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป

การส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยมีค่านิยมหลัก ๑๒ ประการได้ดำเนินการมาแล้วประมาณ ๒ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานนโยบาย ด้านการศึกษาของประเทศ จึงร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการติดตามและประเมินการส่งเสริมค่านิยมของคนไทยตามแนวนโยบายของรัฐ เพื่อให้ทราบข้อมูลสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนา และกำหนดแนวทางการส่งเสริมค่านิยมคนไทยที่เหมาะสมกับผู้เรียนในอนาคต โดยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามจากนักเรียน และนักศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการของคนไทย

เป็นนโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ประกาศให้คนไทยยึดเป็นแนวทางการปฏิบัติตนในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างประเทศไทยให้เข้มแข็ง ได้แก่ ๑) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม ๓) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ๔) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ๕) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม ๖) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน ๗) เข้าใจ เรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๘) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ ๙) มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑๐) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๑) เข้มแข็ง ทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป ตามหลักศาสนา และ ๑๒) ดำเนินถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒,๑๖๒ คน ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการส่งเสริมใช้การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (focus group) จากผู้เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ทั้งหมด ๔๑ กลุ่ม รวมจำนวน ๒๕๗ คน และมีการลงพื้นที่ที่ตรวจเยี่ยมกรณีศึกษา (site visit) ในสถานศึกษา จำนวน ๕ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๗๙ แห่ง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้จักค่านิยม ๑๒ ประการ เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ยากและต้องปฏิบัติตามแต่มีความพยายามที่จะปฏิบัติตามให้ครบถ้วนตามค่านิยม ๑๒ ประการในระดับน้อย เช่นเดียวกับอาจารย์และผู้ปกครองที่มีการอบรมผู้เรียนให้ปฏิบัติตามครบถ้วนในระดับน้อย ทั้งนี้ สถานศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค่านิยม ๑๒ ประการมากที่สุด เมื่อผู้เรียนประเมินตนเองแล้วส่วนใหญ่เห็นว่าตนมีความยึดมั่นในค่านิยม และมีพฤติกรรมตามค่านิยมในด้านที่ ๑ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ

ด้านที่ ๓ ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ สูงกว่าค่านิยมด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้ของครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ผู้เรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามค่านิยมอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าระดับอื่น ทั้งนี้ โดยภาพรวมผู้เรียนมีพฤติกรรมตามค่านิยม ๑๒ ประการที่เหมาะสมตามช่วงวัยในระดับสูง โดยสัดส่วนของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสูงกว่าผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามค่านิยมที่ ๓ ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาทุกระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามค่านิยมด้านที่ ๑ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับสูง และสัดส่วนผู้เรียนทุกระดับชั้นมีพฤติกรรมตามค่านิยมด้านที่ ๑๐ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และค่านิยมด้านที่ ๕ รักชาติวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม มีสัดส่วนน้อยที่สุด

จากการวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ พบว่าการส่งมอบและรับนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการของหน่วยงานแต่ละสังกัด ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน กล่าวคือ มีการส่งมอบนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลางไปยังหน่วยงานในพื้นที่ และจากหน่วยงานในพื้นที่ไปยังสถานศึกษา โดยใช้การออกหนังสือราชการ และ/หรือการประชุมชี้แจง เพื่อมอบหมายให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายต่อ

ระดับที่ 1

การส่งมอบและการรับนโยบายของหน่วยงานส่วนกลาง

- ผู้ส่งนโยบาย คือ สพฐ./สอศ./ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น(สถ.)/สำนักงานการศึกษา กทม.
- ผู้รับนโยบาย คือ เขตพื้นที่การศึกษา/ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาค/เทศบาลนคร (ทน.)/สำนักงานเขต

ระดับที่ 2

การส่งมอบและการรับนโยบายของหน่วยงานในพื้นที่

- ผู้ส่งนโยบาย คือ เขตพื้นที่การศึกษา/ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาค/เทศบาลนคร/สำนักงานเขต
- ผู้รับนโยบาย คือ สถานศึกษา

ระดับที่ 3

การส่งมอบและการรับนโยบายของสถานศึกษา

- ผู้ส่งนโยบาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ผู้รับนโยบาย คือ ครูอาจารย์ในสถานศึกษา

ระดับที่ 1 การส่งมอบและรับนโยบายของ สกอ.

- ผู้ส่งนโยบาย คือ สกอ.
- ผู้รับนโยบาย คือ สถาบันอุดมศึกษา

ระดับที่ 2 การส่งมอบและรับนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา

- ผู้ส่งนโยบาย คือ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา
- ผู้รับนโยบาย คือ ครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

โดยคณะกรรมการ ศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานกลับไปยังหน่วยงานส่วนกลาง ขณะที่ สกอ. จะเน้นการดูแลของกิจการนักศึกษาและมอบหมายให้มหาวิทยาลัยรายงานผลการดำเนินงานส่งกลับไปให้ สกอ.

ยกเว้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ใช้วิธีการแจ้งที่ประชุมรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และผู้แทนในที่ประชุมมีหน้าที่ชี้แจงต่อที่ประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชน เพื่อกระจายนโยบายต่อไป นอกจากนี้ สกอ. ขับเคลื่อนนโยบายสู่สถาบันอุดมศึกษาในลักษณะของการกำหนดเป็นมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านที่ ๑ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่ ๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลฯ

จากนั้นจะมีการติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบาย

จากกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นข้างต้น เมื่อพิจารณาถึง **ผลการขับเคลื่อนนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการ** ผู้รับนโยบายเห็นว่านโยบายค่านิยม ๑๒ ประการ มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา แต่มีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น ๆ เช่น นโยบายคุณธรรม เป็นต้น ทั้งนี้ ในภาพรวมสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการมากกว่านโยบายอื่น อีกทั้งมีความพร้อมในการนำไปปฏิบัติ รวมถึงมีการส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษา มีพฤติกรรมตามค่านิยม ๑๒ ประการเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนประกาศนโยบาย และสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการครบทุกค่านิยม เช่นเดียวกับ

ครูอาจารย์ที่เล็งเห็นความสำคัญของนโยบาย เห็นว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจ รู้จักวิธีการ เข้าใจแนวทาง และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อประเทศชาติ แต่เมื่อพิจารณาการยอมรับนโยบายในแต่ละระดับการศึกษากลับพบว่าครูอาจารย์ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีการยอมรับนโยบายอยู่ในระดับน้อยต่างจากครูอาจารย์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีการยอมรับอยู่ในระดับมาก

วิธีการที่สถานศึกษาใช้ในการส่งเสริมค่านิยม ๑๒ ประการ ให้แก่นักเรียนและนักศึกษานั้น มีหลายวิธี อาทิ การบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน การจัดรายวิชาเฉพาะในการส่งเสริมค่านิยม และ

การจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่าสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติดีมีวิธีการส่งเสริมค่านิยมแตกต่างจากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติปกติในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน การประชาสัมพันธ์นโยบายค่านิยมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ รวมทั้งการดึงผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมค่านิยมให้แก่ผู้เรียน ในส่วนของผู้ปกครองให้ความสำคัญและร่วมกับสถานศึกษาปลูกฝังค่านิยม ๑๒ ประการให้แก่นักเรียน และนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยม ข้อ ๓ กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และข้อ ๑ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

จากการขับเคลื่อนนโยบายพบว่า **ปัจจัยความสำเร็จ** ในการส่งเสริมค่านิยม ๑๒ ประการ สิ่งแรก คือ สถานศึกษามีความสามารถในการบูรณาการนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการเข้ากับการดำเนินงานปกติ และการสนับสนุนส่งเสริมและการเห็นความสำคัญของค่านิยมอย่างจริงจังของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการปลูกฝังค่านิยมและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ชุมชนและหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม และสื่อมีการประชาสัมพันธ์ค่านิยมอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางที่หลากหลาย แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ นโยบายค่านิยม ๑๒ ประการ ยังไม่มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน มีความเป็นนามธรรมสูง ในค่านิยมเดียวกันมีค่านิยมย่อยหลายประการ และไม่มีแนวทางการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมที่เพียงพอ

อย่างไรก็ตาม หากจะให้การดำเนินการสร้างค่านิยมของคนไทยบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ซึ่ง **ข้อเสนอจากผลการวิจัย** สำหรับเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนา

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

- **หน่วยงานระดับนโยบาย** การทบทวนสาระของนโยบายค่านิยม ๑๒ ประการ การใช้วิธีการขับเคลื่อนนโยบายที่มีประสิทธิผล การกำหนดกรอบการดำเนินงานตามนโยบายให้ผู้รับนโยบายทุกระดับ การสร้างความชัดเจนในผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการดำเนินงานภายใต้แผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ การกำหนดกรอบระยะเวลาการติดตามงานที่ทุกฝ่ายรับรู้ภายใต้ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนและมีเอกภาพ และการส่งเสริมนโยบายให้มีความต่อเนื่อง

- **หน่วยงานระดับเขตพื้นที่** การกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายค่านิยมที่ชัดเจน การใช้รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายที่มีประสิทธิผลเพื่อให้ผู้รับนโยบายมีความชัดเจนในผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการดำเนินงาน การส่งเสริมค่านิยม ๑๒ ประการ ในทุกระดับ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง การกำกับติดตามการดำเนินงานโดยกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

- **หน่วยงานระดับปฏิบัติ** การสร้างความตระหนักแก่ครูอาจารย์ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและนักศึกษา การส่งเสริมการบูรณาการค่านิยมในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/มาตรฐานวิชาชีพ และการส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมค่านิยม ๑๒ ประการ

- **หน่วยงานเสริมหนุน** การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมแก่บุตรหลานอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมความร่วมมือจากชุมชนโดยสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการทำงานแบบร่วมมือและเป็นเครือข่าย

ช่องทางร้องเรียน/ร้องทุกข์ สกศ.

หากท่านมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาโปรดส่งข้อร้องเรียนมาได้

E-mail : news.onec@gmail.com หรือสายด่วนโทร : ๑๑๑๑

แนวทางการพัฒนาเยาวชน ให้มีคุณลักษณะ: การเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาเยาวชนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ที่อยู่ท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทำให้การพัฒนาเยาวชนต้องไม่ใช่เพียงการกำหนดเพียงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หากแต่ต้องมองไกลไปถึงการสร้างเยาวชนให้มีคุณลักษณะ: การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีศักยภาพทั้งในมิติด้านพฤติกรรม ทักษะ เจตคติ และความรู้ โดยต้องให้ความสำคัญกับการวางแนวทางการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับลักษณะของเยาวชน ซึ่งเยาวชนไทยที่เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้จะเป็นกำลังสำคัญขับเคลื่อนสังคมไทยสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีศักยภาพในอนาคต

ความหมายและคุณลักษณะสำคัญของบุคคล แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้นิยามของคำว่าบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือ Life long Learner ไว้ทั้งในมุมมองที่ใกล้เคียงกัน และมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้กล่าวถึงบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงความกระตือรือร้นสนใจแสวงหาความรู้ มุ่งมั่นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้กับตนเอง และนำความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์

ใช้อย่างเหมาะสม คล้ายกับงานวิจัยของศิริเดช ปะมะโช (๒๕๔๘) ที่ระบุว่าบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง บุคคลที่มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคม ทักษะในการสื่อสาร และทักษะในการแก้ไขปัญหา รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในขณะที่องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD, 1996 อ้างใน Watson, 1999) กล่าวว่าบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ บุคคลผู้มีแรงจูงใจในการเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบการเรียนที่เป็นทางการ และรูปแบบการเรียนที่ไม่เป็นทางการ คล้ายคลึงกับ Willcox (2005) ที่นิยามบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่าเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจ มีแบบแผนการเรียนรู้ มีความสามารถจัดการภาระงานของตน สามารถพัฒนาทักษะ รวมถึงใช้เวลาอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน

จากนิยามดังกล่าวข้างต้นจะเห็นความแตกต่างบางประการทางมุมมองของนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ กล่าวคือ ในบริบทของสังคมไทย จะให้ความสำคัญกับพฤติกรรมหรือทักษะที่สามารถประเมินหรือชี้วัดได้ ในขณะที่มุมมองของต่างประเทศจะมุ่งไปที่แรงจูงใจภายใน และความต้องการของผู้เรียนรู้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและหน้าที่การงานเป็นหลัก อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนไทยที่จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีประสิทธิภาพในสังคมไทยควรเป็นบุคคลที่มีความพร้อม มีศักยภาพตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ มีเป้าหมายการเรียนรู้เป็นของตนเอง และมีแรงจูงใจภายในที่สามารถนำตนเองไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการนำความรู้ไปประยุกต์ปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ซึ่งเกิดจากความต้องการและความถนัดของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

จากนิยามของบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนไทยที่จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรมีคุณลักษณะซึ่งหมายถึงคุณสมบัติอันดีงามที่ควรครอบคลุมใน ๔ มิติ ได้แก่

มิติด้านพฤติกรรม มิติด้านทักษะ มิติด้านเจตคติ และมิติด้านความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ ที่กล่าวถึงการพัฒนาคนว่า จะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมศักยภาพในทุกมิติ เพื่อสร้างคนให้มีทุนมนุษย์ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในสังคม โดยผลจากการวิจัยของชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย (๒๕๕๙) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเยาวชนไทยในแต่ละมิติ ไว้ดังต่อไปนี้

๑) มิติด้านพฤติกรรม

คือ ลักษณะการแสดงออกที่เยาวชนผู้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตพึงมีอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเป็นกิจวัตร ประกอบด้วย

• พฤติกรรมความใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Curiosity)

ได้แก่ การเป็นผู้ชอบซักถามเพื่อคลี่คลายความสงสัยจากผู้รู้ ชอบค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย รักการอ่าน และชอบเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ บนฐานความสนใจของตนเอง

• พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

(Self - directed learning) ได้แก่ การเป็นผู้ชอบวางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงด้วยการแสวงหาวิธีการที่หลากหลาย ชอบที่จะประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ มีจุดแข็งจุดอ่อนที่จะต้องปรับปรุงเพื่อการเรียนรู้ครั้งต่อไปอย่างไรบ้าง

• พฤติกรรมการสะท้อนผลการเรียนรู้

(Learning Reflection) ได้แก่ การเป็นผู้ชอบเขียนบันทึกส่วนตัวหรือเขียนสรุปสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เพื่อให้สามารถย้อนกลับมาทบทวนได้ทุกครั้งที่ต้องการ ชอบถ่ายทอดหรือแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสนทนา การตั้งกระทู้บนอินเทอร์เน็ต ให้ผู้อื่นได้รับทราบและร่วมเรียนรู้ ชอบรับฟังความคิดเห็นหรือคำแนะนำจากผู้อื่นด้วยความคิดพินิจวิเคราะห์ และชอบที่จะสนทนากับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ

๒) มิติด้านทักษะ

คือ ความสามารถหรือความชำนาญที่เยาวชนผู้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรมีเพื่อให้การเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันบรรลุผลตามเป้าหมายที่คาดหวัง ประกอบด้วย

• **ทักษะการคิด** ได้แก่ ความสามารถในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง คาดคะเน หาเหตุผล หรือลำดับความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ โดยกลุ่มทักษะการคิดที่บุคคลแห่งการเรียนรู้พึงมี คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างเป็นระบบ

• **ทักษะการสื่อสาร** ได้แก่ ความสามารถในการเป็นผู้รับข้อมูลและสามารถถ่ายทอดข้อมูลที่ได้รับมาไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนด้วยวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่ตนเองถนัด โดยไม่มีการเสริมเติมแต่งข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งอาจทำให้ความหมายเดิมเกิดความคลาดเคลื่อน

• **ทักษะการบูรณาการความรู้** ได้แก่ ความสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลความรู้จากทฤษฎีตามตำราหรือจากการรับรู้ซึ่งมาจากการถ่ายทอดของบุคคลอื่นให้มาสู่การปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

• **ทักษะการจัดการ** ได้แก่ ความสามารถในการจัดการความรู้ของตนเองที่มีอยู่สู่การนำไปใช้ให้ถูกต้อง ความสามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ผ่านไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงความสามารถในการบริหารเวลาในการเรียนรู้แต่ละวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

• **ทักษะสังคม** หมายถึง (๑) ความสามารถในการปรับตัวด้วยการพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความคิด

หรือทัศนคติของตนเองให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น (๒) ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งที่รู้จักกันมาก่อนหรือเพิ่งรู้จักกัน และคงไว้ซึ่งมิตรภาพที่เกิดขึ้น (๓) ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะกลุ่มอย่างไม่มีปัญหา สามารถประสานงานเป็นทีมจนได้รับความสำเร็จร่วมกัน

• **ทักษะทางอาชีพหรือกิจกรรมที่สนใจ** หมายถึงความสามารถในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่ตนเองมีความสนใจได้อย่างเชี่ยวชาญมีความชำนาญ มีความสามารถพัฒนาฝีมือในงานหรือกิจกรรมตามความสนใจให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการสร้างอาชีพให้กับตนเองได้

• **ทักษะด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ** ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ตลอดจนมีความเข้าใจสามารถใช้สื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศเหล่านั้นอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดบนฐานของคุณธรรม จริยธรรมและความถูกต้อง

๓) **มิติด้านเจตคติ** คือมุมมองด้านบวกที่เยาวชนผู้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตพึงมี ประกอบด้วย

• **การมองเห็นคุณค่าในตนเอง** เยาวชนที่เห็นคุณค่าในตนเองจะเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของตนเองว่าสามารถเรียนรู้ได้ในทุกเรื่องและสามารถลงมือปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้บรรลุผล เป็นคนที่ภาคภูมิใจต่อผลงานการเรียนรู้ของตนเองไม่ว่าผลงานนั้นอาจจะมี

ข้อผิดพลาดหรือประสบความสำเร็จขั้นสูงสุด รวมถึงเป็นคน ที่มองเห็นเป้าหมายในอนาคตของตนเองและสามารถที่จะจินตนาการมองเห็นภาพความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเองได้

• การมองเห็นคุณค่าของบุคคลรอบข้าง

เยาวชนที่มองเห็นคุณค่าของบุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั้งที่รู้จักหรือไม่รู้จักก็ตาม มักจะมีมุมมองที่เชื่อว่าบุคคลรอบข้างนั้นเหล่านั้นล้วนมีศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถเช่นเดียวกับตนเอง เชื่อว่าบุคคลรอบข้างสามารถที่จะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยเหลือหรือเติมเต็มให้ตนเองประสบความสำเร็จได้ในการเรียนรู้ รวมถึงมองว่าความสำเร็จของผู้อื่นสามารถสร้างแรงบันดาลใจหรือสร้างแรงจูงใจให้ตนเองปรารถนาที่จะดำเนินตามรอยความสำเร็จดังกล่าวได้

• การมองเห็นคุณค่าของการเรียนรู้

เยาวชนที่มองเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ จะมองว่าการเรียนรู้ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับวิถีชีวิตประจำวัน que ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เชื่อว่าการเรียนรู้ นั้นเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิตตามเป้าหมาย และจะรู้สึกมีความสุขทุกครั้งเมื่อได้เรียนรู้ ไม่ว่าจะการเรียนรู้ นั้นจะเป็นเรื่องใดก็ตามก็ล้วนมีความหมายที่สร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง

• การมองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม

เยาวชนที่มองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เขาจะมองสิ่งแวดล้อมรอบตัวคือห้องเรียนของชีวิตที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาที่ต้องการ และจะเชื่อเสมอว่าสิ่งแวดล้อมในทุกที่

เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ได้เสมอตราบใดที่ตนเองเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถสร้างประสบการณ์เรียนรู้ได้

๔) บัณฑิตด้านความรู้ คือ ข้อมูล

เนื้อหา สารประโยชน์ต่าง ๆ ที่เยาวชนผู้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรมีความรู้ไว้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตในสังคม ประกอบด้วย

- **ความรู้ทางด้านประสบการณ์ชีวิต** หมายถึง ข้อมูล เนื้อหา สารประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ

- **ความรู้ทางด้านสังคม** หมายถึง ข้อมูล เนื้อหา สารประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้เรื่องค่านิยมบริบทของชุมชนหรือสังคมที่ตนเองอยู่อาศัย บทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมือง ตลอดจนข่าวสารเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมอยู่ตลอดเวลา

- **ความรู้ทางด้านวิชาการ** หมายถึง ข้อมูล เนื้อหา สารประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ

- **ความรู้ทางด้านอาชีพหรือกิจกรรมตามความสนใจ** หมายถึง ข้อมูล เนื้อหา สารประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของอาชีพหรือกิจกรรมที่บุคคลให้ความสนใจ ซึ่งสามารถส่งเสริมศักยภาพการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมที่ให้ความสนใจนั้นให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

- **ความรู้ทางด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ** ข้อมูล เนื้อหา สารประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสนับสนุนทำให้การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการส่งเสริมเยาวชนไทยให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากการวิจัยของชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย (๒๕๕๘) สามารถสรุปแนวทางในการส่งเสริมให้เยาวชนไทยมีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้ดังนี้

๑) สร้างพื้นที่การเรียนรู้ตามอัธยาศัย

พื้นที่การเรียนรู้ตามอัธยาศัย ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ สิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงทรัพยากรบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เยาวชนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้อย่างอิสระตามความต้องการโดยไม่เสียอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนในการเรียนรู้ ซึ่งพื้นที่การเรียนรู้ตามอัธยาศัยจะสร้างโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างหลากหลายทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ระหว่างกันได้อย่างต่อเนื่องตามต้องการ (อุดม เขยกิจวงศ์, ๒๕๕๑)

๒) สร้างกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

เยาวชนจะสนใจการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นในหลากหลายรูปแบบ เพราะกิจกรรมสามารถสร้างความบันเทิงและสาระประโยชน์ได้แบบคู่ขนานซึ่งกิจกรรมที่สามารถเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงออกถึงลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ กิจกรรมเกม กิจกรรมการละคร กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อย กิจกรรมการนำเสนอกรณีศึกษา และกิจกรรมการสนทนาในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ แต่อย่างไรก็ตามชัยศ อิมสุวรรณ (๒๕๔๔) ได้ให้มุมมองการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีนั้นควรที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันด้วยการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในอนาคต

๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านทรัพยากรที่มีคุณค่า

ทรัพยากรที่สามารถสนับสนุนการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชน มี ๓ ประเภท ประกอบด้วย ๓.๑) ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในด้านหนึ่งด้านใดที่สามารถถ่ายทอดแลกเปลี่ยน ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้กับเยาวชนเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ อาทิ พ่อ แม่ ครูอาจารย์ ครูภูมิปัญญา ผู้เชี่ยวชาญสาระประโยชน์ต่าง ๆ ที่เยาวชนสามารถเข้าถึงด้วยการเชื่อมต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ตด้วยอุปกรณ์เฉพาะด้าน เป็นต้น ๓.๒) ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ ผ่านโปรแกรมต่าง ๆ บนเวปไซด์ไวต์เว็บ เช่น กูเกิ้ล (Google) ยูทูบ (YouTube) เฟซบุ๊ก (Facebook) ยะฮู (Yahoo) เป็นต้น และ ๓.๓) ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เยาวชนสามารถเข้าถึงเพื่อการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองโดยตรง เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

๔) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้

การรวมกลุ่มของเยาวชนที่ชื่นชอบในสิ่งเดียวกัน หรือมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกันในรูปแบบของชุมนุม ชมรม สมาคม ในโลกของความจริง รวมถึงการรวมกลุ่มบนโปรแกรมไลน์ แฟนเพจบนเฟซบุ๊กในโลกเสมือนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการสร้างโอกาสให้เยาวชนได้เกิดการปะทะสังสรรค์ระหว่างกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมุมมองที่แตกต่าง เกิดการแบ่งปันประสบการณ์ความรู้ที่หลากหลาย ที่อาจนำไปสู่การสร้างสรรคองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลรอบข้างและสังคมได้อย่างกว้างขวาง

๕) สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้

สังคม ชุมชน สถาบันต่าง ๆ ควรมีการนำเสนอเรื่องราวการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของต้นแบบบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ

ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสนับสนุนให้เยาวชนรู้จักการเสริมสร้างพลังอำนาจกระตุนการเรียนรู้ให้กับเพื่อนร่วมเรียนรู้รอบข้างด้วยเช่นกัน เพราะจะช่วยเสริมสร้างเยาวชนให้มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของบุคคลรอบข้างด้วยเช่นเดียวกัน

อ้างอิง

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (๒๕๔๔). การศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย. (๒๕๕๘). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). สาขาการศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริเดช ประมะโย. (๒๕๔๘). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (๒๕๔๕). มาตรฐานครุศาสตรและเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อุดม เขยกิจวงศ์. (๒๕๕๑). การส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว จำกัด.

Watson, L. (1999). Lifelong Learning Australia : Analysis and Prospects. Australian Journal of Education, 12, 3.

Willcox, A. (2005). How to succeed as a lifelong learner. Primary Health Care, 10, 43 - 50.

ที่เยาวชนให้ความสนใจ อาทิ ด้านกีฬา ด้านศิลปะ ด้านอาชีพ ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เยาวชนสามารถเข้าถึง เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนปรารถนาที่จะปฏิบัติตามเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในแบบฉบับของตนเอง นอกจากนั้นการกระตุ้นให้เยาวชนได้ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และทบทวนเป้าหมายนั้นบ่อย ๆ ผ่านการสนทนา การเขียนเป้าหมายติดไว้บนหน้ากระจก บนผนังห้องนอน หรือบนหัวเตียงก็เป็นวิธีที่เสริมแรงให้เยาวชนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากขึ้น

จ) เสริมสร้างพลังอำนาจในการเรียนรู้

การเสริมสร้างพลังอำนาจในการเรียนรู้ เป็นวิธีการกระตุ้นระดับบุคคลระหว่างการเรียนรู้ เพื่อให้เยาวชนที่กำลังลงมือเรียนรู้ เกิดแรงผลักดันที่จะลงมือปฏิบัติในสิ่งที่วางเป้าหมายให้บรรลุผลในระยะเวลาที่รวดเร็ว และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเสริมพลังอำนาจในการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนั้นสามารถทำได้ด้วยการใช้วิธีการสนทนาเชิงบวก มีการชื่นชมเมื่อเยาวชนประสบความสำเร็จ ให้กำลังใจเมื่อเกิดข้อผิดพลาด ซึ่งการเสริมสร้างพลังอำนาจจะกระตุ้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น

แนวทางการดูแลและ พัฒนาเด็กปฐมวัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญและถือว่าเป็นการลงทุนซึ่งส่งผลอย่างเป็นนัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อที่จะสร้างพัฒนาการให้กับเด็กเหมาะสมตามวัย ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา (cognitive) ด้านร่างกาย (physical potential) ด้านอารมณ์ (emotional) และด้านสังคม (social potential) ซึ่งเป็นภารกิจที่แทรกอยู่ในอำนาจหน้าที่กระทรวงหลัก ๔ กระทรวง อันได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย

การดำเนินงานด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพ อนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย รวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพของประชาชน **ด้านการศึกษา**^๑ นอกจากกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการศึกษาตามความมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษาซึ่งกฎหมายว่าด้วย

การศึกษาแห่งชาติกำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^๒ แล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัยผ่านกลไกของ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายใต้ระเบียบดังกล่าว เน้นการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยในช่วงตั้งแต่ทารกในครรภ์มารดาจนกระทั่งอายุครบหกปีบริบูรณ์ โดยคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ หรือ ก.พ. ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติที่ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง^๓ ซึ่งมีภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ **ส่วนการดำเนินงานด้านสังคม** กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ก็ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กเช่นกันผ่านกลไกของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวเน้นการส่งเสริมและพัฒนาเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และเยาวชนซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติอันเป็นคณะกรรมการระดับชาติซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธานกรรมการโดยตำแหน่งที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่หลักในการเสนอนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี^๔

นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย ยังมีส่วนสำคัญในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กับเด็กปฐมวัยที่อาศัยอยู่ในชุมชน แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะมีกลไกในการการขับเคลื่อนงานด้านการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ใน ๔ กระทรวงหลักที่ได้กล่าวมา ปัจจุบันก็ยังเกิดปัญหาด้านการพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย เช่น พัฒนาการที่ล่าช้าและความพิการประเภทต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสะท้อนผ่านผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปี ๒๕๕๘ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีจำนวน ๑๙,๘๒๐ แห่งทั่วประเทศอยู่ในเกณฑ์ “พอใช้ ต้องปรับปรุง หรือต้องปรับปรุงด่วน”^๕ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงได้บัญญัติให้มีความสำคัญแก่เด็กปฐมวัยในหลายประเด็น ได้แก่

๑. สิทธิของมารดา กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติรองรับสิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ^๖

๒. กำหนดหน้าที่ของรัฐด้านการศึกษา กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติบังคับให้รัฐต้องมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๒.๑ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา เป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย^๗

๒.๒ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ก่อนวัยเรียน เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย^๘

^๓ข้อ ๓ ประกอบข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑

^๔มาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

^๕สำนักกรรมการธิการ ๓ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (๒๕๖๐). รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. “เรื่องการปฏิรูปการจัดการดูแลและพัฒนาและจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีมาตรฐานและเอกภาพ”, หน้า ๓ - ๕

^๖มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

^๗มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง

^๘มาตรา ๕๔ วรรคสอง

๒.๓ รัฐต้องจัดตั้งกองทุน ๑) เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ไม่ว่าจะเป็นการให้เด็กเล็กก่อนวัยเรียนได้รับการดูแลและพัฒนาให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ ๒) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา และ ๓) เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู^๔

ซึ่งการดำเนินการเกี่ยวกับเด็กเล็กเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง^๕ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดการดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นภารกิจที่มีความสำคัญลำดับแรกเพื่อให้คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาต้องเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ

๓. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ^๖

๔. กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและมีความสามารถสูงขึ้น^๗

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฯ ได้ให้ความสำคัญในประเด็นของการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมาก ขณะนี้การดำเนินการของคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้

การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก็ได้รับหลักการของรัฐธรรมนูญฯ ในแต่ละประเด็นดังกล่าว โดยการบูรณาการงานด้านการดูแลและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตั้งแต่การจัดทำร่างยุทธศาสตร์การดูแลและการพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดทำร่างมาตรฐานกลางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล นอกจากนั้นยังได้มีการบูรณาการแผนการปฏิบัติงานด้านการดูแลและการพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและการพัฒนาของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งอาจมีการจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งอาจมีสาระเกี่ยวกับเป้าหมายการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนดช่วงอายุในการดูแลและพัฒนาของเด็กปฐมวัย บทบาทหน้าที่และการบูรณาการการดำเนินงานของกระทรวงต่างๆ ที่ดูแลงานด้านปฐมวัย บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครู สาระหลักสูตร มาตรฐานและการประกันคุณภาพ เป็นต้น

ในอนาคตอันใกล้คณะกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าว จะต้องเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนแนวทางการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการ อันจะนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป อีกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องร่วมผนึกกำลังในการระดมทรัพยากรในการลงทุนเรื่องการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจัง

^๔ มาตรา ๕๔ วรรคห้าและวรรคหก

^๕ มาตรา ๒๖๑ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๑) และ(๒)

^๖ มาตรา ๒๕๐ วรรคแรก

^๗ มาตรา ๗๑ วรรคสอง

หมายเหตุ : ขอบคุณภาพถ่ายจากโรงเรียนราชินีบน

ภาคใต้

เก็บตก... ปกหลัง
สุภาชัย พันธุ์เดช

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สทศ. เดินหน้าขับเคลื่อน แผนการศึกษาแห่งชาติ ๕ ภูมิภาค

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สทศ.) เดินหน้าชี้แจง “แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙” ๔ ภูมิภาค เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำสู่การปฏิบัติ ในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๑ ภาคใต้ ณ จังหวัดภูเก็ต ครั้งที่ ๒ ภาคตะวันออก ณ จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดมหาสารคาม และครั้งที่ ๔ ภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงราย โดยมีหม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมแถลงแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งในแต่ละภาคมีผู้เข้าร่วมประชุมอย่างล้นหลาม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคเหนือ

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th

